

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 210/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Róberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 19C/14/2022-323 z 24. januára 2023, uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/155/2023 z 27. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Žiada o pridelenie právneho zástupcu v konaní o ústavnej sťažnosti a v dovolacom konaní.

2. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/155/2023 z 27. februára 2024 (ktoré si spolu ostatnými súvisiacimi rozhodnutiami vydanými v rámci konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 19C/14/2022 ústavný súd vyžiadal od okresného súdu, keďže tieto sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepripojil) najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa podané proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023, ktorým krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa (žalobcu) proti uzneseniu okresného súdu č. k. 19C/14/2022-323 z 24. januára 2023,

ktorým okresný súd pribral do konania na ochranu práv sťažovateľa (žalobcu) ako osobitný subjekt ÚNIU SPOTREBITEĽOV SR, so sídlom Janka Kráľa 200/12, 082 71 Lipany, IČO 54 317 061.

3. Najvyšší súd konštatoval, že z obsahu spisu predloženého najvyššiemu súdu na základe dovolania sťažovateľa vyplýva, že dovolaním napadnuté rozhodnutie (uznesenie krajského súdu, pozn.) obsahuje riadne poučenie odvolacieho súdu o lehote na podanie dovolania, jeho náležitostiach i potrebe zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní [§ 393 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 429 CSP]. Dovolateľ, ktorého právnické vzdelanie dovolací súd nepovažoval za preukázané, proti tomuto rozhodnutiu podal dovolanie, z ktorého je zrejmé, že ho spísal a podpísal sám dovolateľ. Nedostatok spočívajúci v tom, že dovolanie nebolo spísané advokátom, nebol odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. Pokiaľ dovolateľ súčasne v dovolaní uviedol, že žiada o pridelenie advokáta, najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že sťažovateľ bol zo strany okresného súdu o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci opakovane poučený (prípís č. I. 288 a nasl., č. I. 388). Napriek uvedenému si advokáta vo veci nezvolil, rovnako nepovažoval dovolací súd za preukázané zastupovanie Centrom právnej pomoci. Podľa novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku súd už nerozhoduje o ustanovení advokáta účastníkovi konania. Najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. e) CSP.

4. Z ústavnej sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 19C/14/2022 návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal vydania nariadenia zákazu úkonov vedúcich k takzvanej dobrovoľnej dražbe a zákazu dražby týkajúcej sa v návrhu špecifikovaného bytu a taktiež spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach daného bytového domu, ako aj spoluvlastníckeho podielu k pozemku, na ktorom je bytový dom zapísaný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že nebol správne, úplne poučený súdmi, kompletná zákonná poučovacia povinnosť súdu absentuje, resp. si odporuje. Sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa poučenia súdom sťažovateľ požiadal Centrum právnej pomoci o pridelenie advokáta. Dosiaľ sa tak nestalo. Sťažovateľ je 15 rokov oslobodzovaný od akýchkoľvek súdnych poplatkov. Je právom sťažovateľa ako bývalého vlastníka nesúhlasit' so všetkým úkonmi a dokumentmi, ktoré predkladá bytové družstvo, a napadnúť nezákonnú dražbu. Súd a Centrum právnej pomoci mu znemožňuje plne sa zákonne brániť a využiť všetky zákonné možnosti, ktoré mu prináležia. Sťažovateľ býval v predmetnom byte s rodinou do 6. apríla 2022 a právo na bývanie je základným ľudským právom, ktoré bolo jednoznačne porušené. Únia spotrebiteľov SR zastupuje seba, nie sťažovateľa. Sudkyňa JUDr. Baranová (zákonná sudkyňa okresného súdu rozhodujúca vo veci sťažovateľa, pozn.) a Únia spotrebiteľov SR sú povinní doložiť dôkaz, že sťažovateľ je nesvojprávny. Žiada o pridelenie advokáta na spísanie dovolania, ako aj advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/155/2023 z 27. februára 2024:

6. Po oboznámení sa s obsahom podstatných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci a predovšetkým v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami upravujúcimi podmienky prejednanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku [§ 429 v spojení s § 447 písm. e) CSP], ktoré interpretoval a aplikoval v súlade s ich obsahom, jeho úvahy sú logické, legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

7. Najvyšší súd vychádzal v konaní o dovolaní sťažovateľa z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolacie konanie, ktoré explicitne ustanovujú obligatórnu povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom s presne špecifikovanými výnimkami z tohto obligatórneho zastúpenia, ktoré však sťažovateľ nespĺňal [výnimky stanovené v § 429 ods. 2 písm. a) až c) CSP] .

8. Zo samotného uznesenia krajského súdu sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023, ktoré bolo napadnuté dovolaním, vyplýva, že krajský súd sťažovateľa o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, ako aj o povinnom spísaní dovolania v dovolacom konaní advokátom poučil. Námietka sťažovateľa o tom, že v jeho veci konajúce súdy, resp. krajský súd ako súd odvolací, sťažovateľa v súvislosti s podaním dovolania nepoučil, preto už *prima facie* nemôže obstať.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že v danej veci požiadal Centrum právnej pomoci o pridelenie advokáta, dosiaľ mu však tento advokát Centrom právnej pomoci ustanovený nebol. Sťažovateľ neuvádza, z akého dôvodu mu napriek jeho žiadosti advokát ustanovený nebol. Ústavný súd v tomto smere konštatuje, že zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej nůdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) ráta aj s poskytnutím predbežnej právnej pomoci. V zmysle § 11 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

10. Za týchto okolností ústavný súd vyhodnotil postup najvyššieho súdu, ktorý dovolanie sťažovateľa odmietol pre nedostatok obligatórneho zastupovania advokátom v súlade s § 447 písm. e) CSP, ako súladný so zákonom a zároveň ústavne konformný.

11. V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

12. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd, nezistiac príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom namietaným porušením jeho práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol relevantnú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozhodnutím krajského súdu:

13. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu a okresného súdu (rozhodnutiu okresného súdu sa venuje bod 18 a 19 tohto uznesenia) ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zjavne omylom ako napadnuté rozhodnutie krajského súdu označuje rozhodnutie krajského súdu č. k. 3Co/56/2023-506 a rozhodnutie okresného súdu ako 19C/14/2022-398. Preskúmaným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/155/2023 z 27. februára 2024 totiž bolo odmietnuté dovolanie smerujúce proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023, pričom týmto rozhodnutím krajského súdu bolo potvrdené uznesenie okresného súdu na č. l. 323 z 24. januára 2023, nie uznesenie na č. l. 398 (ako uvádza sťažovateľ). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nie je právne zastúpený, ústavný súd s cieľom chrániť práva sťažovateľa prihliadol na celkový kontext ústavnej sťažnosti, z ktorého vyplýva, že sťažovateľ brojí proti tomu, že do konania bol pribratý osobitný subjekt na ochranu práv sťažovateľa, a to ÚNIA SPOTREBITEĽOV SR. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že „*Únia spotrebiteľov SR zastupuje seba, nie mňa. Únia spotrebiteľov SR nech si podáva návrhy za seba*“, pričom zdôrazňuje nesprávnosť uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/155/2023 z 27. februára 2024 (sťažovateľ dátumom vydania rozhodnutia označuje len uznesenie najvyššieho súdu, pri krajskom súde a okresnom súde uvádza iba spisovú značku a číslo listu, pozn.). Za daného stavu ústavný súd ustálil, že ústavnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím krajského súdu je uznesenie krajského súdu sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023 a napadnutým rozhodnutím okresného súdu je uznesenie okresného súdu č. k. 19C/14/2022-323 z 24. januára 2023.

14. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že v rámci konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 19C/14/2022 bolo vydané aj uznesenie okresného súdu č. k. 19C/14/2022-398 z 26. mája 2023, ktorým bolo žalovanému v 3. rade (██████████) uložené, aby sa zdržal konania, ktorým by predal, scudzil alebo zaťažil právom tretích osôb špecifikované nehnuteľnosti, a to do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7C/51/2022 o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. O odvolaní sťažovateľa proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3Co/56/2023 z 3. októbra 2023 tak, že odvolanie odmietol. O dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Cdo/113/2024 z 29. januára 2025 (t. j. vydaným až po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá je predmetom tohto predbežného prejednávania).

15. Ústavný súd vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 20Co/25/2023 z 18. apríla 2023 konštatuje, že krajský súd odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd do konania pribral osobitný subjekt na ochranu práv sťažovateľa, a to ÚNIU SPOTREBITEĽOV SR, odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti s poukazom na § 355 ods. 2, § 357

a § 386 písm. c) CSP. Ústavný súd uvádza, že CSP explicitne vymedzuje okruh uznesení, proti ktorým je odvolanie prípustné, pričom uznesenie o pribratí osobitného subjektu do konania podľa § 95 CSP do daného okruhu nespadá.

16. Na podklade uvedených skutočností je napadnuté uznesenie krajského súdu ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle a neodporuje aplikovanej právnej úprave spôsobom, ktorý by mohol mať za následok namietané porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti uzneseniu krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozhodnutím okresného súdu:

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. Uznesenie okresného súdu, ktorým bol na stranu sťažovateľa pribratý osobitný subjekt, bolo vydané 24. januára 2023 a v zmysle Registra doložiek právoplatností a vykonateľností súdnych rozhodnutí prístupného na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nadobudlo právoplatnosť 27. februára 2023. Proti tomuto uzneseniu nebolo možné podať riadny ani mimoriadny opravný prostriedok (CSP pripúšťa dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, pričom otázka pribratia subjektu podľa § 95 CSP nespadá pod tieto rozhodnutia, pozn.). Lehota na podanie ústavnej sťažnosti tak plynula od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu, t. j. od 27. februára 2023, a uplynula 27. apríla 2023 (štvrtok, bežný pracovný deň). Ústavná sťažnosť bola podaná 5. júna 2024, teda zjavne po uplynutí lehoty v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Predpokladom na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu je kumulatívne splnenie troch podmienok: (i) existencia žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné

uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a ústavná sťažnosť nie je ani zjavne neopodstatnená, prípadne neprípustná či nespôsobilá na ústavný prieskum z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

21. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená či podaná osobou, ktorá nie je oprávnená na podanie ústavnej sťažnosti, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

22. Pretože ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj z dôvodu oneskorenosti, je zjavné, že v danej veci ide zároveň o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019). Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu